

Friplejeboliger er populære som aldrig før – men for mange ældre er det slet ikke en valgmulighed

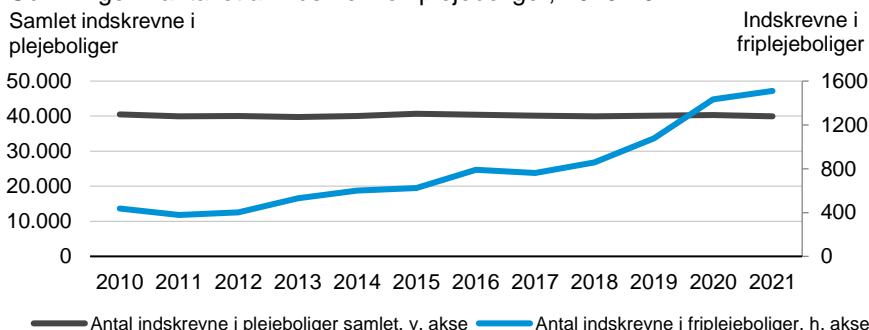
Til trods for at antallet af ældre, der bor i plejeboliger, gennem de seneste ti år har været omtrent uændret, har der været en kraftig vækst i tilslutningen til friplejeboliger. Nye tal viser, at særligt de ældste borgere foretrækker et privat alternativ til de kommunale plejeboliger.

Siden 2003 har ældre, der bliver visiteret til en plejebolig, frit kunne vælge en friplejebolig som alternativ til de kommunale plejeboliger. Mens det samlede antal ældre, der er indskrevet i plejeboliger overordnet set ikke har ændret sig i løbet af de seneste ti år, har der været en kraftig stigning i de ældres tilslutning til friplejeboliger. Siden 2010 er antallet af ældre, der har tilvalgt en friplejebolig, steget med over 1000 personer fra 436 til 1510 personer.

Kraftig vækst i friplejeboliger

Konstant stigende tendens i brugen af friplejeboliger

Udviklingen i antallet af indskrevne i plejeboliger, 2010-2021

Anm.: Det samlede antal indskrevne i plejeboliger omfatter indskrevne i kategorierne 'Plejehjem', 'Plejeboliger fortrinsvist til 'Friplejeboliger'. Antallet af indskrevne er angivet for aldersgruppen 65-90+ årige.

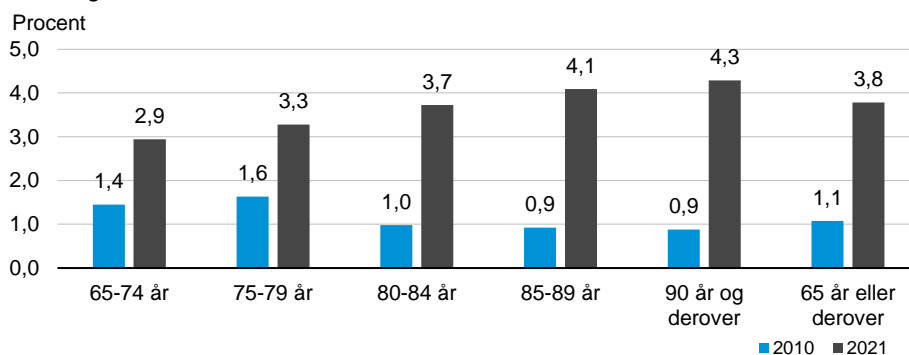
Kilde: Danmarks Statistik, tabel RESI01, samt DI-beregninger.

Stigningen fortsætter fra 2020 til 2021, selvom det samlede antal indskrevne i plejeboliger falder. Samlet set udgør friplejeboliger dog fortsat en begrænset andel af det samlede plejetilbud til de ældre. I 2021 er andelen af indskrevne på friplejeboliger 3,8 pct., hvilket er 2,7 procentpoint højere end i 2010. Mens det i 2010 i højere grad var de yngre ældre (de 65-79-årige), som var indskrevet i en friplejebolig, er det nu fortrinsvist de ældste aldersgrupper (de 80+ årige).

De ældste borgere foretrækker friplejeboliger

De ældste borgere benytter sig i højere grad af det frie valg

Udviklingen i andelen af det samlede antal indskrevne, som benytter det frie valg, 2010-2021

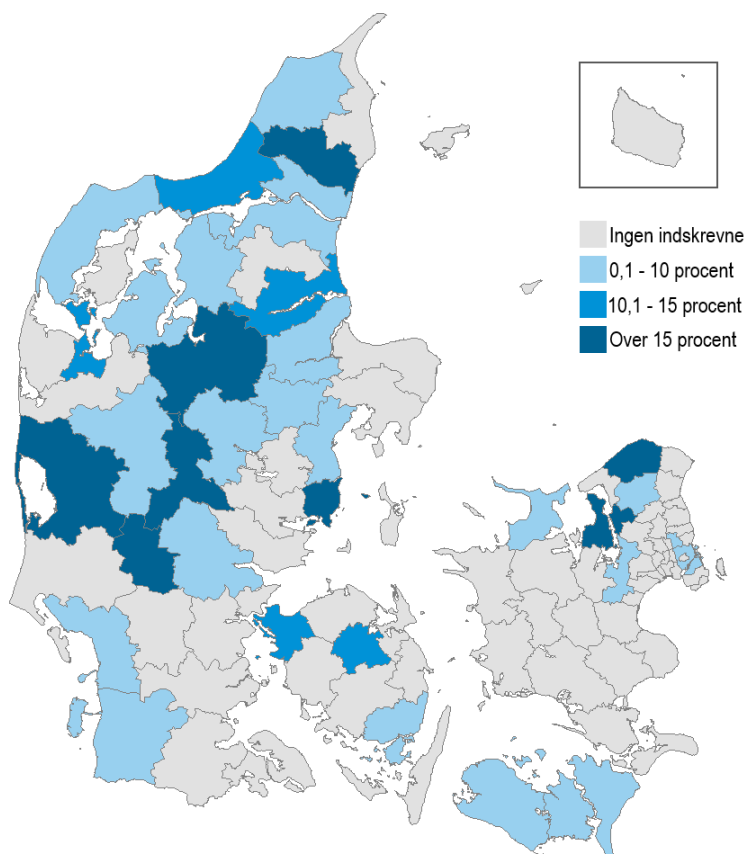
Anm.: Det samlede antal indskrevne i plejeboliger omfatter indskrevne i kategorierne 'Plejehjem', 'Plejeboliger fortrinsvist til ældre' og 'Friplejeboliger'. Det samlede antal personer i hver aldersgruppe er stigende i alderen, hvorfor effekten af én ekstra person bosat i en friplejebolig vil vægte højere i de lavere aldersgrupper.
Kilde: Danmarks Statistik, tabel RESI01, samt DI-beregninger

Brugen af friplejeboliger er særligt udbredte i de midt- og nordjyske kommuner. Her er der flere kommuner, hvor op mod 22 pct. af de indskrevne har valgt en friplejebolig. I Viborg Kommune er 22,8 procent af de samlede plejeboligbeboere indskrevet på en friplejebolig. Derimod er der generelt ikke mange kommuner på Sjælland, hvor ældre har bosat sig i en friplejebolig. Der findes dog enkelte undtagelser i f.eks. kommuner som Gribskov og Frederikssund. I disse to kommuner, er der i løbet af de senere år blevet etableret nye friplejeboliger.¹

¹ DI (2020) - Borgmester - Frit valg af plejehjem er centralt for borgerne

Flittigt brug af det frie valg i Midt- og Nordjylland

Andelen af indskrevne på friplejeboliger ud af det samlede antal fordelt på kommunerne, 2021

Anm.: Det samlede antal indskrevne i plejeboliger omfatter indskrevne i kategorierne 'Plejhjem', 'Plejeboliger fortrinsvist til ældre' og 'Friplejeboliger'.
Kilde: Danmarks Statistik, tabel RESI01, samt DI-beregninger.

Ældre i Vestdanmark har flere valgmuligheder

Man kunne fristes til at tro, at tendensen på Sjælland skyldes en generel aversion blandt borgerne mod private alternativer til kommunens plejeboliger. Dog kan det i højere grad forklares ved at borgerne simpelthen ikke har valgmuligheden. De geografiske forskelle i antallet af indskrevne i en friplejebolig kan nemlig skyldes, at der langt fra altid findes private alternativer til de kommunale plejeboliger i de enkelte kommuner, hvorved mange ældre i praksis ikke har mulighed for at flytte i en friplejebolig i hverken deres egen eller en af de omkringliggende kommuner. I 55 ud af 98 kommuner findes der således ingen alternativer til de kommunale plejhjem², og der

² DI (2020). Plejhjemsområdet.

er typisk flere valgmuligheder på plejeboligområdet i de nord- og midtjyske kommuner end for kommunerne på Sjælland.³

Metode

Data for antal indskrevne

Datagrundlaget for denne analyse kommer fra Danmarks Statistiks tabel RESI01, som angiver antal indskrevne i pleje- og ældreboliger på kommuneniveau, aldersfordelt og efter foranstaltningsart. Til denne analyse, er der følgende foranstaltningsarter benyttet:

- Plejehjem
- Plejeboliger fortrinsvist til ældre
- Friplejeboliger

For aldersgruppen 65 år og opefter.

³ Berlingske (2020). Danmark kan mangle plejeboliger i tusindtal. Alligevel gør kun få kommuner i hovedstadsområdet brug af »åbenbar løsning«